

Een vrolijk tuchtheer herdacht

Door onze medewerker Han van der Horst

Zaterdagmiddag trok een keurig gezelschap door de straten van het slaperige stadje Vianen. De man die zij herdachten was minder keurig: Jacob Campo Weyerman, wanbetaler en chanteur. Maar ook één van de beste schrijvers uit de achttiende eeuw.

Dat heeft hem tot op heden geen plaats in de gemiddelde literatuurles bezorgd. Weyerman was een soort kruising tussen Henk van der Meijden en Piet Grijs. Hij had de pest aan het huisbakkenleven en de huisbakkenonderwerpen, waarop zoveel Nederlandse auteurs patent hebben. Niet netjes. In de gevangenis gestorven. Wat erger was: hij verdiende zijn brood als journalist. Zo iemand verwijst een schoolmeester naar de vergetelheid.

Het gezelschap dat daar door Vianen wandelde, bestond uit leden en vrienden van de stichting Jacob Campo Weyerman, die met tamelijk geleerde artikelen en een echt tijdschrift ijveren voor zijn eerherstel, althans als literator, want Weyerman was niet altijd even sociaal. Hij kende slechts een beginsel: Nooit openstaande rekeningen betalen. Slachtoffers van zijn scherpe pen werden uitgenodigd publicatie te voorkomen door een kleine bijdrage. Weyersmans leven was een lange walk on the wild side.

Maar iemands levenswandel is niet van belang, als het gaat om een oordeel over zijn literaire kwaliteiten. En Weyerman leest tot op de huidige dag als een trein.

Zijn produktie valt in twee stukken uiteen. Weyerman schreef romans, toneelstukken en dikke boeken over onderwerpen als de geschiedenis der schilderkunst — hij was zelf een verdienstelijk tekenaar — of het wederaren van de pausen. Zeer uitputtend allemaal, maar ook afgeladen met de verrukkelijkste roddels.

Daarnaast bracht hij enorme hoeveelheden weekblaadjes uit, vol stukjes om te lezen. Daarin besprak hij alle onderwerpen die de lezers van zijn tijd bezighielden. Dit op kwetsende toon, waarbij personen noch volksgroepen werden ontzien, en de feiten het vaak af moesten leggen tegen fantasie. Die blaadjes hadden allerlei namen, zoals De Rotterdamse Hermes, De Kluizenaar in een Vrolijke Bui, of De Vrolijke Tuchtheer.

Deze opvatting van journalistiek, plus zijn gewoonte om nooit schulden te betalen, leverden onze tuchtheer het nodige gelazer met justitie op. Vandaar dat hij de wijk moest nemen naar Vianen, toen een onafhankelijk staatje binnen de Republiek de Zeven Verenigde Provinciën. Vianen verkocht verblijfsvergunningen aan wanbetalers, die met hun poen de benen genomen hadden, voordat de deurwaarder verscheen. Het stadje was de lege BV van de achttiende eeuw.

Weyerman was echter niet gezegend met tact. Hij bleef wanbetalen en zocht ruzie met een burgemeester, tegen wie hij een gemeen pamfletje publiceerde. Dat ging te ver allemaal. Vianen leverde hem uit aan de autoriteiten van de Provincie Holland. Hij kreeg levenslang en zat tot zijn dood vast in de Gevangenpoort.

Vandaar, dat de hedendaagse bewonderaars van Jacob Campo Weyerman die bedevaart naar Vianen ondernamen. Het was een aangename samenkomst. De loco-burgemeester, een VVD-er met uitbreidingsplannen, riep het gezelschap op tot net gedrag, maar dat was overbodig. De meeste vrienden zijn keurige Neerlandici, die wel van een goed glas houden, doch niet te veel, dit in tegenstelling tot hun held. En in het café rekenden zij met precisie af.

Nederlands schip uit 17de eeuw gevonden

UPI — Duikers hebben in ondiep water voor de kust van het Italiaanse eiland Elba het wrak van een vermoedelijk Nederlands schip uit de 17de eeuw gevonden.

Aanvankelijk werd aangenomen dat het om een schip uit de Romeinse tijd ging omdat daar zeventien jaar geleden een zelfde schip is gevonden. Maar blijkt de in het wrak gevonden voorwerpen, zoals aardewerk, porselein, kettingen en wapens, gaat het om een 17de eeuws schip, dat waarschijnlijk van Nederlande herkomst is.

Het wrak lag geheel onder zand op slechts 2,15 meter diepte voor de kust van Procchio, ten westen van Portoferraio, de hoofdstad van Elba.

De stichting heeft nu 120 donateurs en het werk aan het eerherstel vindt gestaag voortgang. Het is te hopen, dat Jacob Campo Weyerman door hun drijven niet een al te goede naam krijgt. Hij was een schobbejak, maar een heerlijke schobbejak, wiens vertellingen de kroegbezoeker gaarne voldoet in ruil voor al die prachtige verhalen. De leugen is vaak prachtiger dan de waarheid.

Vriend van de Stichting Jacob Campo Weyerman kan men worden door 25 gulden over te maken op giro 3848148 ten name van Stichting Jacob Campo Weyerman, postbus 16732, 1001 RE Amsterdam. Studenten 15 gulden onder vermelding van collegekaartnummer. U ontvangt dan drie keer per jaar het mededelingenblad en moogt meedoen aan de bedevaarten.

Films van Lubitsch in Filmmuseum

ANP — In het Filmmuseum in Amsterdam worden gedurende de hele maand oktober Duitse en Amerikaanse films vertoond van Ernst Lubitsch (1892-1947). Mede door samenwerking tussen Europese en Amerikaanse filmarchieven en -musea is het het Filmmuseum gelukt het bijna complete oeuvre van deze filmregisseur te verkrijgen.

De films worden muzikaal begeleid door de pianisten Joachim Barenz en Leo van Rosmalen. Aan het retrospectief van de Amerikaan van Duitse afkomst Lubitsch, werken mee het Goethe Instituut in Amsterdam en de VPRO-tv die tevens drie films van hem in oktober gaat uitzenden. De voorstellingen zijn telkens van dinsdag tot en met zaterdag.

Zesduizend vierkante meter kunst in Lelystad

ANP — „Man met scarabee” is de naam van het binnenkort in Lelystad te realiseren landart-project van de kunstenaar Rob Thalen uit Kerkrade. Het betreft hier een kunstwerk van tijdelijke aard, dat